

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT AF 13. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Onsdag den 17. december 2014

Tidspunkt: Kl. 13.00

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Morten Bødskov, (S) næstformand, Holger K. Nielsen (SF), Nikolaj Villumsen (EL), Jakob Ellemann-Jensen (V), Pia Adelsteen (DF) og Mette Bock (LA).

Desuden deltog: Statsminister Helle Thorning-Schmidt

1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 18.-19. december 2014

Statsministeren informerede om, at årets sidste to møder i Det Europæiske Råd var de første møder under den nye formand for Det Europæiske Råd, Donald Tusk, og den nye formand for Kommissionen, Jean-Claude Juncker. Donald Tusk havde lagt op til en fokuseret dagsorden og en ganske kort konklusionstekst. De to hovedspørgsmål ville blive den europæiske økonomi med fokus på den investeringsplan, som Kommissionen havde fremlagt, og Ukraine.

Økonomi

Statsministeren: Vi har gjort meget sammen i EU for at komme ud på den anden side af krisen. Vi er kommet et langt stykke vej, men det står klart for alle, at vi stadig har en udfordring med at skabe vækst og arbejdspladser. Et af de problemer, vi står med, er, at investeringerne i Europa er faldet betydeligt siden krisens start. Det gælder både offentlige og private investeringer, og det kan mærkes. Også i Danmark har vi set et fald i private investeringer, mens vores offentlige investeringer i modsætning til EU som helhed er steget. Det vil altså være rigtig godt for europæisk økonomi, hvis vi kan sætte mere skub på investeringslysten. Som en del af løsningen på den udfordring, har den nye Kommission fremlagt en samlet investeringsplan.

Investeringsplanen har tre elementer. For det første foreslår man at oprette en ny europæisk fond for strategiske investeringer. Fonden skal bestå af 21 mia. euro, der skal bruges til garantistillelse for projekter, der medfinansieres af private investorer. 16 mia. euro skal komme fra EU-budgettet og 5 mia. euro fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB). Ideen er, at EU med disse penge kan tage en større del af risikoen for at gøre det mere attraktivt for private investorer at gå ind i konkrete projekter.

Kommissionen anslår, at fonden med den garanti kan tiltrække 15 gange så mange private midler – altså at der er en gearing på 15. På den måde vil investeringsfonden potentielt kunne mobilisere 315 mia. euro i de næste 3 år. Det kan lyde lidt voldsomt, og nu må vi se, hvor mange midler der kan mobiliseres i praksis. Kommissionen oplyser selv, at multiplikatoreffekten på 15 er et konservativt skøn, som er baseret på Kommissionens og på EIB's erfaringer fra tidligere projekter. Investeringerne skal målrettes projekter, der udvikler bl.a. transport, energi og digital infrastruktur samt innovation og miljø. En del af midlerne skal målrettes små og mellemstore virksomheder.

Det andet element i investeringsplanen er at få etableret en række troværdige projekter, der via fonden skal føre investeringer til de områder, hvor der er størst brug for dem. Derfor offentliggjorde en arbejdsgruppe bestående af EU-landene, Kommissionen og EIB i sidste uge en rapport med eksempler på projekter, hvor investeringerne i EU kan styrkes. Alle lande – også Danmark – har foreslået projekter, der kan overvejes under investeringsplanen. Der er tale om vejledende bruttolister, og der er altså ingen garanti for, at projekterne på listen kan opnå finansiering. Desuden er det tanken, at projektlisten skal være åben, så der løbende kan foreslås nye projekter.

Det tredje og sidste element i investeringsplanen handler om at sikre bedre rammevilkår for virksomhederne og fjerne barrierer for investeringer. Det handler bl.a. om at se på smart regulering og på at forbedre det indre marked og det digitale marked.

Alle tre elementer i planen er vigtige, hvis den skal have en positiv effekt på væksten. Det er også vigtigt at understrege, at investeringsplanen selvfølgelig ikke kan stå alene. Planen er et instrument, som skal kombineres med det, vi allerede gør. Medlemslandene skal fortsætte med at gennemføre de nødvendige strukturreformer, og de skal fortsætte med at få styr på de offentlige budgetter og gælds niveauer. Det er helt afgørende. Jeg er glad for, at det ser ud til, at vi vil fastslå det i konklusionerne på topmødet torsdag og fredag.

Vi må heller ikke glemme de initiativer, vi allerede har sat i gang. Vi skal sætte fart på gennemførelsen af det indre marked – ikke mindst på energiområdet. Vi skal fortsætte vores arbejde med at gøre op med skattesnyd og skattespekulation, og Kommissionen sætter nu gang i arbejdet med en mere automatisk informationsudveksling. Vi skal sætte mere skub i det digitale indre marked og i arbejdet med frihandelsaftalerne, som vi er i gang med at forhandle. Det er også det budskab, jeg har sendt sammen med den svenske statsminister i et fælles brev forud for topmødet. Og jeg er glad for, at det også er en del af det arbejde, der indgår i Junckers plan.

Jeg vil også slå et slag for frihandelsaftalen med USA sammen med den britiske premierminister og andre kolleger umiddelbart før topmødet. Det vil vi gøre ved et arrangement, hvor også omkring 20 erhvervsledere fra hele EU deltager. Ideen er at understrege, at frihandelsaftalen kan få rigtig stor betydning for vækst og beskæftigelse i Europa, så det er vigtigt, at vi presser på for at få et ambitiøst resultat. Samlet vil jeg sige, at Danmark har klare interesser i investeringsplanen.

Hvis vores samarbejdspartnere får mere gang i hjulene, medfører det flere danske arbejdspladser. Vi skal huske på, at over 60 pct. af Danmarks eksport går til andre EU-lande.

I Danmark vil vi formentlig i mange tilfælde kunne skaffe billigere finansiering til projekter selv på grund af vores meget høje kreditværdighed. Men vi skal selvfølgelig se på, om der er gode danske projekter, som vil kunne drage nytte af finansiering fra investeringsfonden. Derfor har vi nedsat en dansk arbejdsgruppe, der kan kigge på interessante projekter set med danske briller - ikke kun projekter i Danmark, men også regionale projekter og projekter i andre medlemslande, som kunne være interessante for dansk erhvervsliv. Vi synes især, at der er rigtig godt potentiale i investeringer i energiinfrastruktur og energieffektivitet. Det vil ikke kun gavne de lande, hvor projekterne udføres, men også være et godt afsæt for danske virksomheder, der er stærke, når det gælder grønne løsninger. Jeg forventer, at Det Europæiske Råd i morgen bakker op om de overordnede elementer i Kommissionens plan, og at vi støtter, at lovgivningen fremsættes og behandles hurtigt i løbet af foråret for at få planen løbet i gang.

Jakob Ellemann-Jensen bad statsministeren bekræfte, at Danmark ikke risikerer at stå med en efterregning, fordi budgettet for investeringsplanen ikke holder stik. Derudover ville han gerne vide, om der vil være mulighed for projekter i Danmark. Statsministeren havde peget på diverse områder for infrastrukturprojekter, men var det ikke også muligt at foretage investeringer i projekter inden for fødevarerhvervet, der er under pres på grund af krigen i Ukraine? I hvor høj grad mindede investeringsplanen om den vækstpagt, som statsministeren stod i spidsen for under det danske formandskab? Nogle lande havde foreslået, at man ikke inkluderer offentlige investeringer, når man udregner budgetunderskud. Vil det være acceptabelt fra et dansk perspektiv, hvis man begynder at slække på kravene til budgetunderskuddet, så længe det falder inden for investeringsplanen? Hvis man bygger broer og bruger flere penge, end man må, vil man så lade det projekt falde ind under investeringsplanen?

Jakob Ellemann-Jensen nævnte, at der har været tale om et mere integreret kapitalmarked: en kapitalmarkedsunion. Hvad var regeringens holdning til det? Det kunne måske få nogle penge ud at arbejde. Havde regeringen vist rettidig omhu og sikret hensynet til den danske realkreditmodel i en kapitalmarkedsunion?

Nikolaj Villumsen frygtede, at de skatte kroner, der bliver stillet til rådighed for private investorer, ikke vil give job og grøn omstilling. Hvad mente statsministeren om det? Er det acceptabelt, at investeringsplanens penge kan bruges til at bygge atom- eller kulkraftværker i en tid, hvor man har problemer med grøn omstilling? Frihandelsaftalen med USA var tidligere blevet diskuteret i udvalget og i Folketinget, og der var blevet udtrykt bekymring for, at de vidtgående investorrettigheder i Kommissionens forslag kan forringe arbejdstagerbeskyttelsen og medføre social dumping. Var den bekymring ubegrundet, siden statsministeren var så positiv? Det var trods alt blevet diskuteret i Folketingssalen, hvor man havde vedtaget, at forbrugerrettigheder, miljø og arbejdstagerrettigheder ikke skal undergraves af frihandelsaftalen.

Holger K. Nielsen sagde, at der både var muligheder og usikkerhedsmomenter forbundet med investeringsplanen. Man ved ikke, om man kan opnå den forventede gearing. Ville det være en idé at give de enkelte lande lov til at lempe lidt på deres bindinger på investerings siden, så de kan investere mere, end de gør nu? Der er forskel på drifts- og investeringsudgifter, og i en krisetid er der god ræson i at støtte investeringer i projekter, der fremtidssikrer samfundet. Det ville være effektivt, hvis de enkelte medlemslande fik lov til at øge deres investeringsvolumer. Var det muligt at tage det op på topmødet?

Holger K. Nielsen var enig med Nikolaj Villumsen i, at der også var problemer forbundet med en frihandelsaftale med USA. Det forekom ham ikke klogt helt ukritisk at slå et slag for aftalens gennemførelse. På miljø- og investeringsområdet var der problemer, som også blev diskuteret meget i andre europæiske lande såsom Tyskland og Frankrig. Jean-Claude Juncker havde sagt, at investeringsdelen måske skulle tages ud, fordi der er stor folkelig modstand imod det. Der er jo forskelle mellem USA og Europa på en række velfærdsområder, så det ville være relevant at få en åben diskussion.

Statsministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at EU-garantien på de 16 mia. euro er den risiko, man løber. Deraf afsætter man 8 mia. euro til dækning af eventuelle tab, og finansieringen af de resterende 8 mia. euro skulle specificeres senere, hvis der mod forventning opstår så store tab. Det skulle dog ske inden for EU's budget, og det ville være uacceptabelt, hvis der kom en regning. Investorer skal deltage i fonden på sunde vilkår, og der kommer først mere klarhed omkring vilkårene for finansieringen, når Kommissionen kommer med sit lovforslag. Kommissionen har oplyst, at den vil se favorabelt på eventuelle nationale bidrag til investeringsfonden i forhold til stabilitets- og vækstpagten. I dag er det således, at hvis man bidrager til EIB, kan det udtages af de krav, man har i henhold til stabilitets- og vækstpagten. Statsministeren understregede, at der ikke var lagt op til, at offentlige investeringer i al almindelighed kan trækkes fra i landenes underskud eller gæld. Offentlige investeringer er offentlige investeringer, og uanset hvad man bruger pengene til, munder det ud i en gæld, hvis man skal låne sig til dem. Fra dansk side ville man være imod et sådant forslag.

I sit videre svar til Jakob Ellemann-Jensen sagde statsministeren, at Kommissionen endnu ikke har præciseret, hvad der menes med en kapitalmarkedsunion. Derfor ville regeringen vente med at tage stilling. Hun havde forstået det således, at f.eks. de små og mellemstore virksomheder skal have lettere adgang til finansiering på kapitalmarkederne som et supplement til at tage lån i bankerne. Generelt støtter man fra dansk side udviklingen af det indre marked – også på det finansielle område – men man ved som sagt endnu ikke, hvad pakken indeholder.

I sin respons til Nikolaj Villumsen påpegede statsministeren, at hun i samarbejde med sin svenske kollega havde skrevet et brev, der understreger, at man fra dansk og svensk side synes, at det er klogt at satse på grønne projekter. Det vil også være godt for danske virksomheder.

Planen havde altså et potentiale for grønne investeringer, men der ville også være tilfælde af helt almindelige ikkegrønne infrastrukturprojekter, som giver rigtig god mening fra et europæisk perspektiv, og som der kan søges tilskud til. Det ville dog ikke nødvendigvis ske på bekostning af den grønne omstilling.

Hvad angik frihandelsaftalen med USA, ville statsministeren ikke lægge skjul på, at regeringen var meget optaget af den. Estimerer går på, at en ambitiøs aftale kan øge eksporten til USA med 14 pct., og det vil betyde vækst og arbejdspladser. En aftale vil også have politiske og strategiske fordele. Statsministeren var enig med Holger K. Nielsen i, at man godt kan forestille sig mere åbenhed. Handelskommissæren havde foreslået at inddrage Europa-Parlamentet, hvilket i sig selv ville give mere åbenhed.

Til Nikolaj Villumsen sagde hun, at tvistbilæggesystemet ikke skulle underminere landenes beskyttelsesniveau. Landenes legitime ret til at værne om de politiske hensyn til beskyttelsesniveauet inden for miljø, forbrugersikkerhed, arbejdstagerrettigheder og sundhed skal være hævet over investorernes rettigheder. Efter hendes opfattelse var det også gjort klart i de forhandlingsdirektiver, som EU-ministrene havde givet Kommissionen i sagen. Hun konkluderede, at hun ikke var i tvivl om, at frihandelsaftalen grundlæggende var en rigtig god ting.

Jakob Ellemann-Jensen gentog sit spørgsmål om, hvorvidt det var muligt at gøre brug af investeringsplanen fra dansk side. Og kunne den komme fødevarerhvervet til gode? Og var det rimeligt at sammenligne med vækstpakten? Han forstod, at det integrerede kapitalmarked stadig var på tegnebrættet, og at man derfor ikke havde taget stilling. Hans tilgang var positiv; han ville blot opfordre til, at man sikrer realkreditlen.

Pia Adelsteen mente, at der var god ræson i at investere i vækst og arbejdspladser i EU, men hvad var succeskriteriet? Under det danske formandskab havde man vækstpakten, og siden krisens start har man talt om økonomisk vækst og flere arbejdspladser, men succesen var indtil videre begrænset.

Nikolaj Villumsen mente, det var trist, at der ikke blev stillet krav om, at investeringerne skal ske i grønne projekter, og at statsministeren ikke ville arbejde for at forhindre, at pengene går til f.eks. atomkraftværker. Hvilke krav ville statsministeren i øvrigt stille til projekternes bidrag til at skabe nye arbejdspladser? Der kan sagtens være projekter, som skaber profit, men ikke arbejdspladser. Som opfølgning på Holger K. Nielsens indlæg, undrede Nikolaj Villumsen sig også over, at man ikke vil forbedre muligheden for, at landene kan foretage investeringer. Hvis man på topmødet kan blive enige om, at der er brug for investeringer for at komme ud af dødvandet, hvorfor så ikke åbne op for dem?

Om frihandelshandelsaftalen sagde han, at problemet kan være, at forbrugerne ikke bliver sikret mod social dumping og miljøforringelse. Der kommer måske flere arbejdspladser, men på bekostning af danske arbejdspladser. Eller hvis ikke man har ordentlige krav til arbejdstagerrettigheder, er det de arbejdspladser, der har de gode fagforeningsforhold, der taber i konkurrencen. Han kunne derfor ikke forstå, at statsministeren mener,

at der er styr på de parametre. Kommissionen havde sat hele processen på stand by på grund af protester fra civilsamfundet, fagforeninger etc. imod investeringsrettighederne. Var der kommet en løsning på det?

Holger K. Nielsen bakkede selvfølgelig op om, at der skal være styr på økonomien, men når det handlede om investeringer, var det noget andet. Han foreslog ikke, at man fjerner styringen af det, men det ville være effektivt, hvis man i en f.eks. 3-årig periode gav mulighed for, at det offentlige kunne øge investeringerne med f.eks. ¼ pct. af BNP. Det er ansvarligt i en situation, hvor der er lavvækst, og hvor man skal fremtidssikre det europæiske samfund. Han mente, at det måtte være mere effektivt end Jean-Claude Junckers forslag, som i en vis udstrækning stadig var fugle på taget. Hvad frihandelsaftalen angik, var det glimrende, hvis statsministeren havde ret i, at miljø- og demokratihensyn er vigtigere end hensyn til de investeringer, der kommer fra USA, men han var ikke sikker på, at amerikanerne delte den opfattelse. Så meget desto vigtigere var det at få det frem i lyset. Han opfordrede dog til at fare forsigtigt frem.

Morten Bødskov gjorde opmærksom på, at det hovedsagelig var private investorer, der skulle i spil, og forudsætningen for at få dem med var stabile rammer omkring landenes økonomier og lovgivning. Hvis det skulle blive en succes, var det vigtigt at hæve fanen over for lande, hvor det har knebet med de stabile rammer. Der var mange grønne investeringer alene på den danske liste. Hvis man så på de infrastrukturinvesteringer, der var lagt op til, så har man talt om dem i lang tid. Det er store infrastrukturprojekter, der bestemt kan karakteriseres som grønne. Danmark kan have ønsker til, hvilke projekter pengene skal gå til, men Danmark er i den heldige situation at have ført en relativt ansvarlig økonomisk politik, der gør, at Danmark har høje ratings og kan låne statsgaranteret billigt.

Statsministeren svarede Jakob Ellemann-Jensen, at det var vanskeligt at forestille sig, at investeringerne ville gå til landbrug, idet de store projekter har med infrastruktur og energiprojekter at gøre. Hun kunne dog ikke sige, om der kunne være en afledt effekt, når det vedrører det indre marked. Hvad angik forskellige vækstpakker, havde både den iværksat under det danske formandskab og den nuværende det formål at skabe job i Europa. Vækst- og beskæftigelsespagten havde dog fokus på at udnytte vækstinstrumenter bedre, end man gjorde på det tidspunkt. Statsministeren pointerede, at man sideløbende med en investeringsplan ikke måtte glemme de tidligere tiltag for at skabe vækst. Den nye investeringsplan var ikke helt så bred som den tidligere, der også omhandlede det indre marked, frihandel og flere midler fra EIB. Det var snarere en gearingsplan for konkrete projekter.

Til Pia Adelsteen sagde statsministeren, at planen skal indgå som et element for at skabe mere vækst og beskæftigelse. Det havde hun svært ved at se man kunne være imod. Kommissionen vurderede, at der via fonden kan mobiliseres investeringer svarende til 0,8 pct. af EU's BNP for hvert af de 3 år. Den vurderer også, at de indskud, der foretages, har en gearing på 15 lavt sat. Statsministeren var meget betænkelig ved bare at bruge flere penge på projekter og undlade at tælle det med i underskud og gæld. Det var måske ikke det, Holger K. Nielsen mente, men det var svært at opfatte det anderledes.

Hun bakkede op om de finanspolitiske regler i stabilitets- og vækstpagten, og hvis man skal ud af krisen, skal der være tillid til økonomierne. Hun hørte jævnligt eksempler på investeringsområder, der ikke burde tælles med i underskud (f.eks. forsvar), men gæld er jo gæld, uanset hvad pengene bruges til. Hvis diskussionen kom op på mødet, ville statsministeren give udtryk for sin bekymring.

Over for Nikolaj Villumsen slog hun fast, at tvistbilæggesystem ikke skulle komme til at underminere EU's ønskede beskyttelsesniveau. Det betød, at landenes ret til at regulere legitime og politiske hensyn inden for bl.a. miljø, forbrugersikkerhed, arbejdstagerrettigheder og sundhed skal stå over hensyn til investorenes rettigheder. Det fremgik også klart af de forhandlingsdirektiver, som EU's ministre havde udstyret Kommissionen med i forhandlingerne.

Det var for tidligt at sige, hvorvidt der vil komme støtte til danske projekter. Man har nedsat en arbejdsgruppe, der skal finde ud af, om der er relevante projekter i Danmark og i Europa. Projekter i andre lande kan være relevante for danske virksomheder der, hvor de har ekspertise. Generelt ville hun dog give Morten Bødskov ret i, at man kan skaffe finansiering til danske projekter billigere end via fonden. Det gav altså ikke umiddelbart mening for Danmark at søge støtte i fonden, men i andre lande kunne det være svært at skaffe finansiering.

Holger K. Nielsen afviste at have sagt, at landene skal kunne foretage ubegrænsede offentlige investeringer. Han var derimod fortalende for, at råderummet for offentlige investeringer øges en smule: at landene i f.eks. 3 år har lov til at forøge rammen med f.eks. ¼ pct. af BNP. Det var ikke det samme som at sige, at investeringerne ikke skulle tælles med. Det handlede om at få et større råderum for offentlige investeringer og dermed en mere direkte måde at få gange i økonomierne på. Han mente, det kunne give mere dynamik – også fordi staterne kan låne penge langt billigere.

Nikolaj Villumsen påpegede, at man oprindeligt sagde, at det var sikkert, at der ikke ville komme en forringelse af forbruger- og arbejdstagerrettigheder og miljø. Så blev forhandlingsmandatet, som Kommissionen havde fået af Rådet, lækket, og det viste sig, at der ingen sikkerhed var. Det førte til massiv kritik, som betød, at man op til europaparlamentsvalget stoppede en høringsproces. I Folketinget var der opbakning til, at investorerrettigheder ikke skulle medføre en forringelse. Hvilken sikkerhed havde statsministeren for, at Folketingets bekymring var blevet gjort til skamme?

Pia Adelsteens sagde, at der er lande, der ikke overholder vækst- og stabilitetspagten. Det vil sige, at de selv har taget sig et råderum, som man klandrer dem for. Statsministeren sagde, at det var vigtigt med troværdige projekter, som private investorer kan investere i, og man forestiller sig en gearing på 15. Betød det, at succeskriteriet ville være de 15 gange i forhold til investeringerne?

Statsministeren sagde til Holger K. Nielsen, at underskud skaber usikkerhed, og at det derfor er vigtigt at overholde reglerne. Reglerne indeholder en vis fleksibilitet, som landene kan gøre brug af, hvis væksten ikke kommer som forventet. Det vil dog være et dårligt signal at slække på reglerne for at give bedre muligheder for, at man kan bruge flere penge til projekter. Det ville forsinke vækst og jobskabelse, og statsministeren var derfor stærkt imod, at man ændrer reglerne, som jo i forvejen indeholder fleksibilitet.

Over for Nikolaj Villumsen påpegede hun, at handelsaftalen med USA ikke skulle afsluttes dagen efter. På det nævnte møde ville også den britiske og den italienske premierminister deltage for at understrege, at frihandelsaftalen er del af den vækst, man gerne vil have i Europa. Statsministeren mente, at handelsministeren også havde sagt, at hvis Kommissionen i sine forhandlinger ikke kan levere beskyttelse, skal ISDS ikke med i aftalen. Det var skarpt sat op, men det var en vigtig pointe. Nikolaj Villumsen ville under alle omstændigheder være imod en frihandelsaftale, men fra EU's side forsøgte man altså at få gjort den så god som muligt.

Til Pia Adelsteen sagde statsministeren, at succeskriteriet måtte være en vækstforøgelse og flere arbejdspladser. Gearingssskønnet gav udtryk for, hvor meget det kunne blive til, hvis det holdt stik. Hun var ikke i tvivl om, at planen kunne være et virksomt instrument, men den kunne som sagt ikke stå alene. Yderligere initiativer skal sættes i søen, man skal have gang i det digitale indre marked, frihandelsaftaler etc. Det var vigtigt ikke at stirre sig blind på et enkelt initiativ. Derimod måtte man sikre sig, at der er liv i alle vækstinitiativer.

Holger K. Nielsen gik ud fra, at statsministeren var enig i, at der er forskel på at låne penge til at skifte vinduerne ud i sit hus og at låne penge til en jordomrejse. Det gav derfor mening at sondre mellem, om man optager gæld for at fremtidssikre eller bare til forbrug.

Statsministeren sagde, at det bedste, både hvad et hus og et samfund angår, ganske rigtigt er strukturelle forbedringer. I et samfund er det reformer, der sikrer, at man har råderum til det, man gerne vil. Derfor skal mange udfordringer ikke løses ved bare at bruge flere penge. Hun understregede, at man i Danmark kun går til grænsen for offentlige investeringer, fordi man gerne vil holde en hånd under beskæftigelsen. Det skal i øvrigt kombineres med reformer, og man skulle være meget påpasselig med blot at øge mulighederne for at bruge penge, for underskud er underskud.

Nikolaj Villumsen undrede sig over, at hvis løsningen er at lave reformer og skabe strukturel balance, hvorfor havde der så ikke været vækst i de seneste 6 år?

Statsministeren sagde, at krisen først og fremmest havde været en finansiel krise, der afdækkede, at der ikke var sammenhæng mellem udgifter og indtægter i mange europæiske lande. Derfor skulle der ryddes og samles op. I EU-sammenhæng fik man styr på den finansielle sektor og arbejdede på at sikre, at alle lande – store som små – overholder eksisterende regler. Det havde en vis effekt at rydde op i økonomien.

I nogle af de lande, der havde været hårdest ramt, så man nu vækst. Statsministeren syntes, at det var fantastisk at have haft EU til at rydde op i de problemer og udfordringer. Det var et godt grundlag for at sætte gang i vækstinitiativer. Hun konkluderede, at det ikke var oprydningen og reformerne, der var skyld i krisen, men mangel på balance mellem indtægter og udgifter generelt.

Ukraine

Statsministeren: Ukraine har efterhånden været et fast punkt på DER-dagsordenen siden marts, og på det kommende møde forventer jeg en udveksling af synspunkter om den seneste udvikling. Vi vil byde den nye ukrainske regering velkommen og understrege vigtigheden af, at den gennemfører de fremlagte reformplaner. Der er ikke tvivl om, at Ukraine står i en meget alvorlig situation – også økonomisk. Der vil være behov for at drøfte det i den kommende tid.

Vi vil naturligvis også gøre status over situationen i det østlige Ukraine, som stadig er dybt bekymrende, og hvor vi endnu ikke har set afgørende positive skridt fra Ruslands side. Jeg forventer, at vi på ny vil fremhæve vigtigheden af, at alle parterne efterlever den fredsftale, som blev indgået i Minsk den 5. september. I det lys er det positivt, at der i sidste uge blev indgået en midlertidig våbenhvile. Desværre ser det ud til, at den allerede er blevet brudt adskillige gange.

Samlet set er det vores vurdering, at situationen ikke har ændret sig afgørende. Derfor er der heller ikke lagt op til, at vi på mødet vil lempe eller styrke de nuværende sanktioner. Derimod regner jeg med, at der vil være enighed om at fastholde presset på Rusland. Det gør vi ved at fastholde de nuværende sanktioner og ved tydeligt at markere, at vi fortsat er klar til at tage nye skridt, hvis udviklingen tilsiger det.

Ebola

Statsministeren: Til sidst vil jeg nævne, at Juncker og udenrigsrepræsentanten Mogherini på mødet forventes at afrapportere om EU's indsats mod ebola. Christos Stylianides, kommissær på området og EU's ebolakoordinator, har netop fremlagt en rapport om sit besøg i regionen. Jeg forventer, at der fortsat vil være fuld opbakning fra medlemslandene til den omfattende EU-indsats mod ebola. Det gælder også den mere langsigtede indsats, der vil blive brug for. De økonomiske og sociale konsekvenser af ebolaudbruddet i Vestafrika vil desværre være langvarige.

Andet: Palæstina

Statsministeren nævnte ikke dette emne i sin fremlæggelse, men besvarede spørgsmål fra udvalget.

Nikolaj Villumsen nævnte, at Europa-Parlamentet havde vedtaget et forslag om at anerkende Palæstina som stat. Den danske regering havde ikke villet stemme for, fordi den mente, at det skulle ske i EU-regi. Nu var der så et flertal i EU, og det gav ham anledning til at spørge, om statsministeren ville bringe anerkendelsen af Palæstina op på topmødet.

Statsministeren gjorde det klart, at regeringen helt fra starten og i regeringsgrundlaget havde fastlagt sin holdning til spørgsmålet: at regeringen i tæt samarbejde med andre EU-lande vil arbejde for en selvstændig og levedygtig palæstinensisk stat. Som påpeget af udenrigsministeren ser regeringen helst, at den anerkendelse kommer som et resultat af en forhandlet løsning mellem parterne. Under alle omstændigheder bør en anerkendelse komme på et tidspunkt, hvor det har mest mulig indflydelse på bestræbelserne på at få en tostatsløsning. Så langt var man endnu ikke kommet. Derfor skulle man passe på, at anerkendelsen af Palæstina ikke bliver en symbolsk handling, der reelt ingen effekt har. En anerkendelse, der er koordineret mellem EU-landene, vil have en større effekt, end hvis de enkelte lande selv tager skridtet. Hun regnede i øvrigt ikke med, at det ville komme til debat i løbet af topmødet.

Nikolaj Villumsen sagde, at nu havde et klart flertal i Parlamentet jo sagt, hvad det gerne ville, og Federica Mogherini havde udtalt, at hun ikke kunne træffe beslutningen om at anerkende Palæstina. Hvis det ikke skulle diskuteres på topmødet, hvornår så?

Statsministeren understregede, at det ikke var op til Europa-Parlamentet at bestemme, om landene skal anerkende Palæstina. Det var op til landene selv. Det havde altså ingen indflydelse på, om Danmark skulle gøre det eller ej. Diskussionen opstod jævnligt i udenrigsministerkredsen i EU, og hun mente ikke, at den ville komme op på DER.

Nikolaj Villumsen sagde, at sager diskuteret blandt udenrigsministrene vel også kom videre til statsministeren og hendes kolleger – ligesom det f.eks. var tilfældet med situationen i Ukraine. Havde den danske regering arbejdet for, at diskussionen om anerkendelse af Palæstina kom med udenrigsministermødet og dermed også muligheden for, at det kom med på DER-mødet? Når regeringen afviste at anerkende Palæstina med henvisning til, at det skal koordineres i EU, var det vigtigt at vide, om man arbejder på at få det koordineret.

Statsministeren svarede, at regeringen ikke havde fremmet en anerkendelse af Palæstina på DER-mødet. Drøftelsen fandt sted blandt udenrigsministrene, og Danmark havde tydeligt sagt, at man ikke skal anerkende Palæstina for det symbolske, men fordi man vil nærme sig en tostatsløsning, hvor både Palæstina og Israel kan leve i fred. Hun var ikke overbevist om, at tidspunktet var det rigtige.

Mødet sluttede kl. 14.